

Zəfər təqvimimiz

Azərbaycan Ordusunun qalibyyətli Aprel döyüşlərindən 2 il sonra, Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən isə 2 il əvvəl qazandığı qələbədən – Günnüt əməliyyatından 5 il keçir. 2018-ci il may ayında baş vermiş bu tarixi hadisə bir tərəfdən Azərbaycan Ordusunun güc və qüdrətinin təsdiqi idisə, digər tərəfdən də respublika rəhbərliyinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi istiqamətində yeritdiyi qətiyyətli siyasətin nümayişi idi.

Böyük Zəfərin əldə edilməsinə qədər Prezident İlham Əliyev davamlı şəkildə bəyan edirdi ki, ərazi bütövlüyümüz kimsə ilə müzakirə obyektinə ola bilməz, bu məsələdə Azərbaycan dövləti və xalqı heç zaman güzəştə getməyəcəkdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Ermənistanın sərhədində yerləşmiş Günnüt kəndinin və ətraf ərazilərin Azərbaycan Ordusu tərəfindən yalnız bir nəfər şəhid verilməsi ilə azad edilməsi də xalqın dəstəyinə dayalanan bu güzəştətsiz siyasətin tarixi nəticəsi idi.

Şərur rayonu və istərsə də muxtar respublika üçün strateji əhəmiyyət

şəkildə muxtar respublikanın müdafiəsinə təşkil etməyə qadir olan bir vahidə çevrilsin. Bunu Günnüt əməliyyatı ərəfəsində, 2018-ci il may ayının 16-da Naxçıvana səfər etmiş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev də qeyd edirdi: "İlk növbədə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının uğurlu inkişafı üçün təhlükəsizlik tədbirləri ön planda və prioritet məsələ olmalıdır. Naxçıvanın hərbi potensialının gücləndirilməsində böyük işlər görülüb. Bu gün Naxçıvan Ordusu böyük qüvvəyə malikdir və düşmənin istənilən təxribatının qarşısını ala bilər və eyni

Günnüt əməliyyatı – Qarabağ Zəfərinin Naxçıvan müjdəsi

kəsb edən Günnüt kəndi hələ 1992-ci ildə Ermənistanın hərbi qüvvələri tərəfindən işğal olunmuşdu. Erməni işğalına məruz qaldıqdan sonra bu abad kəndin yaşayış binaları, o cümlədən bir çox sosial obyektlər dağıdıldı, qədim yaşayış yeri erməni vandalları tərəfindən xarabalığa çevrildi. Kəndin yaşayış evləri ilə birlikdə məktəbi, tibb məntəqəsi, kitabxanası, eləcə də qəbiristanlığı və məscidi viran hala salındı. Əhali rayonun digər yaşayış məntəqələrinə, əksəriyyəti isə Şərur rayonundakı Mahmudkəndə köçməyə məcbur oldu.

Dağlıq Qarabağ bölgəsindən kənardakı Günnüt kəndinin işğalı Ermənistan Respublikasının Azərbaycan qarşı təcavüz siyasətinin əyani nümayişi idi. Dağlıq Qarabağla bərabər, bütünlükdə Naxçıvanı da işğal etmək niyyətini erməni millətçi dairələri heç zaman gizlətmirdilər. Əslində, Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçı siyasətinin icrasına da 1990-cı il yanvar ayının 19-da Naxçıvana məxsus olan Kərki kəndinin işğalı ilə başlanmışdı. Lakin ümummilli lider Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri seçildəndən sonra bu diyarı işğal edərək Ermənistanı birləşdirmək üçün erməni millətçi dairələrin siyasəti həyata keçə bilmədi.

Erməni hərbi qüvvələrinin nəzarəti altında qalmış Günnüt kəndi və onun ətrafındakı strateji yüksəkliklərin azad edilməsi isə 2018-ci ilin may ayında yenilənmiş Azərbaycan Ordusu tərəfindən həyata keçirildi.

Günnüt əməliyyatı Naxçıvanda

zamanda, uğurlu əks-hücum əməliyyatı keçirə bilər".

Ermənistan sərhəd xətti boyu yerləşən birinci əməliyyat əsəlonu birliklərində dayanıqlı müdafiənin yaradılması sahəsində əməli tədbirlər görülmüş, müdafiə sistemi təkmilləşdirilmiş, qoşunların döyüş qabiliyyəti yüksək səviyyəyə qaldırılmışdı. Ordunun döyüş qabiliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsi, əməliyyat işləri üzrə hazırlığın gücləndirilməsi üçün birlik və birləşmələrin xeyli sayda komanda-qərargah təlimləri keçirilməkdə idi. Həmin təlimlərə Azərbaycan Ordusunun müxtəlif qoşun birləşmələri cəlb olunur və bu zaman ən müasir tələblərə cavab verən simulyator və kompüter şəbəkələrindən istifadə edilirdi.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Naxçıvana səfərindən dərhal sonra Ermənistanın yeni müdafiə və xarici işlər nazirləri Naxçıvanla sərhəd bölgəsinə

ətrafında yerləşən 2065 metr hündürlüyü olan Xunut yüksəkliyi, 1869 metr hündürlüyü olan Mehridağ yüksəkliyi, 1683 metr hündürlüyü olan Qızılcaya yüksəkliyi Ümumqoşun Ordu bölmələrinin nəzarəti altına keçdi. Azad olunmuş ərazilərin 8 min hektarı əkinçilik üçün yararlı olan torpaqlar idi. Qızılcaya yüksəkliyinin ələ keçirilməsi isə Ermənistan ərazisindən keçən Yexeqnadzor–Gorus–Laçın–Xankəndi yolunun nəzarət altına alınmasına imkan verdi.

Günnüt kəndinin erməni işğalından azad edilməsi bölgədə strateji üstünlüyün qazanılmasından əlavə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhlükəsizliyi və təsərrüfat həyatı üçün də böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Bu kəndin və onun ətrafında olan ərazilərin erməni nəzarətindən çıxarılması ilə Şərur və Sədərək rayonlarını bütünlüklə, Kəngərli rayonunu isə qismən su ilə təmin edən Arpaçay su dəryaçasının da təhlükəsizliyi təmin edildi. Çünki erməni millətçiləri bu su dəryaçasını da partlatmaqla Naxçıvan əhalisinin və torpaqlarının su ilə təmin edilməsini çətinləşdirmək istəyirdilər. Günnüt

kəndinin azad edilməsi ilə Naxçıvanın təxminən 14 faiz elektrik enerjisini təmin edən Arpaçay-1 və Arpaçay-2 su elektrik stansiyalarının da təhlükəsizliyi təmin edilmiş oldu.

Günnüt döyüşünün keçirilməsindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev həmin döyüşün nəticələrini belə qiymətləndirirdi: "Naxçıvanın 1990-cı illərin əvvəllərində ermənilər tərəfindən zəbt edilmiş 11 min hektar torpağı bu bayram ərəfəsində - keçən ay Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu tərəfindən aparılmış uğurlu əməliyyat nəticəsində azad edildi. Çox böyük mühəndislik və kəşfiyyat işləri aparıldı. Naxçıvan əməliyyatı yüksək məharətlə, peşəkarlıqla həyata keçirildi. Azərbaycan hərbiçisi bir daha qəhrəmanlıq, rəşadət göstərmişdir. Biz strateji yüksəklikləri zəbt etdik. Biz indi strateji kommunikasiya yollarını nəzarət altında saxlayırıq".

2021-ci il may ayının 10-da Naxçıvana növbəti səfəri zamanı isə İlham Əliyev Günnüt döyüşünün nəticələrinin dəyərini belə açıqlayırdı: "Biz çox önəmli strateji yüksəklikləri Ermənistan ordusundan təmizlədik, o yüksəklikləri əldə etdik. Bu yüksəkliklər imkan verdi ki, biz artıq strateji kommunikasiyalara tam nəzarət edirik və Ermənistandan Dağlıq Qarabağa gedən yola da nəzarət edirik. İkinci Qarabağ müharibəsində bu yola nəzarət imkanlarımız bizə bir çox informasiyanın əldə edilməsində kömək göstərdi. Qarşı tərəf bilir ki, bizim nəzarətimizdə olan bu kommunikasiyalar istənilən vaxt kəsilə bilər və əlbəttə, öz addımlarını buna uyğun atmalıdır".

Doğrudan da, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu qüvvələrinin əldə etdiyi nəticələr sevindirici idi. Həmin dövrdə Ermənistan silahlı qüvvələri baş qərargahının rəisi olmuş M.Akopyan etiraf edirdi ki, Günnüt əməliyyatının nəticələrinə görə Ermənistan tərəfi çox böyük ərazilərə nəzarəti itirməli olmuşdu. Bir sözlə, Günnüt əməliyyatı inkişafda olan Azərbaycan Ordusunun gücünün və qüdrətinin yeni bir ifadəsi oldu. Bu əməliyyatın gedişi, idarə edilməsi, komandir heyətinin səriştəsi və məharəti göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu daha böyük zəfərlərin əldə edilməsinə qadirdir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında aparılan 44 günlük Vətən müharibəsinin bütün dünyaya səs salan nəticələri də bunun təsdiqi oldu

Mehman SÜLEYMANOV,
Milli Müdafiə Universitetinin
professoru, tarix elmləri doktoru

yerləşən Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun qüvvələri tərəfindən aparıldı. Bu struktur Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin 18 dekabr 2013-cü il tarixli fərmanını əsasında Muxtar Respublika ərazisində mövcud olan hərbi birləşmə bazasında yaradılmışdı.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yeni bir əməliyyat-strateji ordu vahidinin yaradılması yalnız mövcud olmuş birləşmə adının dəyişdirilməsi demək deyildi. Ümumqoşun Ordunun yaradılması hər şeydən əvvəl Naxçıvanın etibarlı müdafiəsinin təşkili zərurətindən irəli gəlirdi.

Nəzərdə tutulmuşdu ki, bu yeni strukturun yaradılması ilə Naxçıvan ərazisindəki hərbi qüvvələr müstəqil

səfər etdilər. 2018-ci il may ayının 20-də ermənilər tərəfindən törədilən təxribat nəticəsində Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun əsgəri Adil Tatarov şəhid oldu. Dünya ictimaiyyətinin diqqətinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasından yayındırılması və gərginlik mərkəzinin Azərbaycan–Ermənistan dövlət sərhəd xəttinin Naxçıvan sahəsinə keçirilməsi cəhdinin qarşısının alınması üçün elə həmin gün Günnüt əməliyyatının keçirilməsinə qərar verildi.

Günnüt əməliyyatı 2018-ci il may ayının 27-nə qədər davam etdi və hərbi qüvvələrin qarşısına qoyulmuş tapşırıq tam şəkildə yerinə yetirildi. Nəticədə, Günnüt kəndi ilə birlikdə 11 min hektar ərazi Azərbaycan Ordusunun nəzarəti altına gətirildi. Günnüt kəndi